

Udskriftsdato: 15. december 2025

KEN nr 9919 af 23/11/2009 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2009-6-0892

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2009-6-0892

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2009-6-0892

Resumé

Klager – et borgerinitiativ og en person – klagede over artikler i B.T.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Vedrørende borgerinitiativet [K1] er det oplyst, at det ikke er oprettet som forening, og der findes ingen vedtægter – hverken skrevne eller mundtlige. Det fremgår imidlertid af grundlaget ”Asyl i kirken – lad de irakiske flygtninge blive”, hvad formålet for borgerinitiativets virke er.

Det er muligt, at [K1] er et mellem flere personer dannet samvirke, men borgerinitiativet er uden fastlagte regler og uden organer, der kendeligt og utvivlsomt over for omverdenen kan handle på deltagernes vegne dels i forhold til disse, dels i forhold udadtil. Pressenævnet finder, at [K1] som udgangspunkt ikke kan anses at have partsevne i forhold til klager vedrørende omtale af de irakiske asylansøgere forhold. B.T. anfører imidlertid i overskriften til artiklen den 30. august 2009 bl.a. ”aktivister lyver” og citerer i artikler samme dag flere udsagn fra deltagere i støttegruppen, heriblandt et udsagn fra en pressetalsmand fra [K1]. Klagen er indgivet af en navngiven repræsentant fra Pressegruppen. Under disse omstændigheder finder Pressenævnet, at [K1] ved Pressegruppen har den fornødne partsevne vedrørende klagen i denne sag.

Efter det oplyste lægges det til grund, at politibetjente ankom til Brorsons Kirke og gik ind ad en ulåst bagdør iført skjorteærmer og kasketter. Kl. 01.50 er [A] optaget stående ved alteret, mens han renser sit øre for puds. [K2] blev orienteret om aktionen og kom først til stede i kirken efter politiets ankomst (efter eget udsagn kl. 02.00).

Pressenævnet finder, at [K2]s udtalelser om, at politiet var mødt op i ”fuld mundering” og agerede voldsomt kan give indtryk af, at betjentene ankom iført beskyttelsesudstyr og havde en aggressiv fremfærd over for de afviste asylansøgere, hvilket ikke var tilfældet. Betjentene iførte sig senere hjelme inde i kirken.

Der er ikke over for Pressenævnet fremlagt dokumentation for, at [K2] har beskyldt politiet for fysisk at have forårsaget ødelæggelserne, hvilket heller ikke er i overensstemmelse med de faktiske forhold. Klager forholder sig imidlertid til politiets erstatningsansvar og anser politiet for indirekte at være årsag til ødelæggelserne.

Pressenævnet har ikke mulighed for at tage stilling til, hvorvidt [A] har været udsat for slag på øret under bustransporten til Institutionen Ellebæk. Der foreligger ikke oplysninger om, at der er sket indberetning eller anmeldelse heraf. Efter det oplyste fremgår det af videooptagelserne, at han også forud for transporten havde problemer med øret, og overlæge Christian Brahe Pedersen har afvist, at ørelidelsen som beskrevet kan være opstået ved slag.

Uanset om [K2]s forklaringer ikke måtte være objektivt korrekte, er det ikke dokumenteret, at klager bevidst har udtalt sig mod bedre vidende. Nævnet finder imidlertid, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at B.T. som følge heraf har tilsidesat god presseskik. Pressenævnet har lagt vægt på, at forklaringen fremgår af artiklen ”Præst: Politiet var voldsomt”.

Vedrørende offentliggørelsen af telefonsamtalen med [K2] bemærker Pressenævnet indledningsvist, at der ikke er tale om et telefoninterview.

Det er Pressenævnets opfattelse, at offentliggørelse af optagelser indhentet med skjult mikrofon som hovedregel vil være i strid med god presseskik. En sådan fremgangsmåde kan kun være berettiget efter en nøje afvejning af den samfundsmæssige interesse i forhold til den enkeltes krav på beskyttelse i hvert enkelt tilfælde. Hertil kommer, at det er betænkeligt for informationens lødighed, at dokumentationen – som det er sket i den foreliggende sag – i høj grad er fremprovokeret ved urigtige angivelser og uden præsentation af journalisten.

Det følger af udlændingelovens § 59, at det er strafbart at bistå udlændinge med ulovligt ophold i Danmark. Pressenævnet finder, at telefonsamtalen, der er optaget uden [K2]s vidende, har en sådan væsentlig samfundsmæssig interesse, at den kan begrunde offentliggørelse uden klagers samtykke. Da dokumentationen kun vanskeligt synes at kunne være fremskaffet på anden vis, og avisen efterfølgende har forsøgt at indhente klagers kommentarer hertil, udtaler nævnet ikke kritik af B.T. for at offentliggøre samtalen.

Pressenævnet finder ikke, at artiklerne eller telefonsamtalen giver grundlag for at betegne [K2] som ”bagmand”. Begrebet anvendes almindeligvis om initiativtageren eller personen, der står bag eller styrer en organisation. Under telefonsamtalen indvilligede [K2] i at videregive oplysninger med henblik på, at andre personer ville kunne kontakte undercover journalisten. Dette giver imidlertid ikke avisen grundlag at betegne klager som ”bagmand”, og nævnet udtaler sin kritik af overskrifternes formulering.

I medfør af medieansvarsloven § 49 pålægger Pressenævnet herefter den ansvarshavende redaktør af B.T. at offentliggøre kendelsesresume.

[K1] og [K2] har klaget til Pressenævnet over artikler i B.T. den 30. august, 1. og 4. september 2009, idet de mener, at god presseskik er tilsidesat.

1 Sagsfremstilling

Klagen vedrører omtale af afviste irakiske asylansøgere ophold i Brorsons Kirke i København. Bt.dk bragte den 29. august 2009 under overskriften ”*SE VIDEOEN: Sandheden om rydningen af Brorsons Kirken*” en sammenklippet videooptagelse (varighed: 3.15 minutter), hvoraf det fremgår, at politiet går ind i Brorsons Kirke ad bagindgangen iført korte skjorteærmer og kasketter. Personerne i kirken er ophidsede og holder stole mv. op foran sig. En mand kravler rundt på kirkens orgel (og en af piberne bøjes). Brandvæsenet kommer til stede med et springtæppe. En anden mand holder en skarp genstand mod sit nøgne bryst. Imens står politiet afventende foran irakerne iført kasketter, men ifører sig på et tidspunkt hjelme.

B.T. bragte den 30. august 2009 under emnet ”*LØGNEN I KIRKEN*” forsideoverskriften ”*Se afslørende politivideo: Præst og aktivister lyver*”. Samme dag bragte avisenlederartiklen ”*Fup-historien*”, hvoraf følgende fremgår:

”Husker De rydningen af Brorsons Kirke for et par uger siden? Der var mange, som var chokerede:

...

”Det var voldsomt og chokerende, da betjentene brød ind. Alt blev kaos. Folk løb op fra krypten og samlede sig i kirkerummet. De skreg og græd, og nogle af børnene tissede i bukserne af skræk,” som det berettes fra et ”vidne” fra støttegruppen.

Der er ét grundlæggende problem ved konklusionerne: De bygger på falske forudsætninger. Som B.T. i dag kan afsløre, dokumenterer en timelang videooptagelse dét budskab, som politiet uden held forsøgte at

trænge igennem med til offentligheden: At man ikke havde stormet kirken i kampklædte uniformer, men tværtimod i første omgang var mødt op i skjorteærmer, gået ind i kirken ad en ulåst dør og havde forsøgt gennem 40 minutter at overtale irakerne til at forlade kirken stille og roligt.

Det er helt legitimt og relevant at stille spørgsmål ved dansk asylpolitik.

...

Men det er ikke i orden at fuske med fakta i den politiske kamp for at sætte dagsordenen. De desperate irakiske familier og fremtidens mange asylansøgere er bedre tjent med, at den omtålelige debat foregår på sande præmisser. Selv om overdivelse nogle gang fremmer forståelsen, risikerer irakerne, at deres mange næstekærlige ”hjælpere” i denne sag, ikke mindst kirkens præst, har gjort mere skade end gavn.”

B.T. bragte samme dag under overskriften ”*Sandheden om Brorsons Kirke*” og underoverskriften ”*Præsten og kirkeaktivister løj om politiets indtrængen, viser politiets egen video*” en artikel, hvoraf bl.a. følgende fremgår:

”Politiet brød dørene op og brasede ind i kirken i kampuniform med knipler.

Sådan lød påstanden, efter at politiet havde ryddet Brorsons Kirke for afviste irakiske asylansøgere natten til 13. august. Men det er løgn.

Det viser en video, politiet selv optog under aktionen, og som B.T. i dag kan offentliggøre på bt.dk.

Minut for minut afslører videoen – der varer en hel time – et helt andet hændelsesforløb end det, kirkeaktivisterne og præsten har præsenteret for offentligheden.

”Irakerne havde samlet sig ved alteret med 50 kampklædte betjente i en rundkreds omkring sig. Med våben, knipler, visir og hjelme,” sagde præsten [K2].

Men på videoen er de vrede betjente med de hævede knipler væk. Det samme er kampuniformer og peberspray. I stedet ser man rolige betjente, der i skjorteærmer og kasketter går ind ad en ulåst bagdør. Betjente, der i 40 lange minutter tålmodigt forholder sig helt roligt og forsøger at forhandle, mens irakerne skrigende og råbende truer betjentene med kasteskyts, hævede stole og mikrofonstativer samt truer med at snitte i sig selv eller kaste sig ud fra orglet.

Iraker smadrede orglet

Præsten mener også, at skaderne på orglet og alteret kan tilskrives politiets aktion. Men det passer heller ikke.

En iraker, der kun er iført underbukser, klatrer op i orglet uden på nogen måde at være på flugt fra politiet. Og man kan tydeligt se, hvordan orgelpiberne brækker af, mens den halvnøgne mand rokker rundt på orglet og råber: ”I kill myself (jeg dræber mig selv, red.).”

I stedet for at fjerne manden, spænder politiet et springlagen ud under ham. Men han kravler senere selv ned i god ro og orden.

En anden iraker knuser et glas og truer med at snitte sig selv i brystet, mens han råber og skriger.

Andre mænd holder små børn op foran sig og flere taler under hele aktionen i mobiltelefon. Politiet står i 40 minutter helt afventende. Først da ifører de sig hjelme. Og det skyldes, at nogle irakere er begyndt at kaste glas og lignende mod dem.

Følger frivilligt med politiet

Efter en time begynder irakerne at overgive sig til politiet. Mod at få lov at hente personlige ting, følger de frivilligt med politiet ud af kirken.

På intet tidspunkt krummes et hår på irakernes hoveder. Politiet trækker først kniplerne mod demonstranterne, der spærrer for politibusserne udenfor kirken.

”Det er ærgerligt, at der er fremkommet forkerte oplysninger om, hvordan vi ryddede kirken. Jeg har hele tiden vidst, at vi gennemførte aktionen roligt og besindigt. Og filmen beviser, at det er rigtigt,” siger Københavns politidirektør Johan Reimann.

...

Politiets video varer omkring en time i fuld længde. Under hele aktionen skriger og råber irakerne. Flere svinger stole, nodestativer og mikrofonstativer over hovederne. Grædende kvinder og børn kommer ind i kirkerummet. De bliver skånsomt ført bort af kvindelige betjente.”

B.T. bragte under overskriften ”*Påstande og fakta om rydningen*” følgende:

”Sognepræst [K2] om politiets adfærd i kirken:

PÅSTAND: ”Alle irakerne havde samlet sig oppe ved alteret med deres børn og babyer. Under billedet af den lidende Jesus, der blev tortureret og hængt på korset trods sin uskyld, stod de rædselsslagne mennesker. Som en slags nutidige korsfæstede. Fuldstændig i klemme i alle systemer og med 50 kampklædte betjente i en rundkreds omkring sig. Med våben, knipler, visir og hjelme. Noget, jeg aldrig i min vildeste fantasi havde forestillet mig at skulle se i en kirke,” siger [K2] til Politiken 15. august.

FAKTUM: Irakerne er samlet omkring alteret, hvor de råber og skriger og truer med stole og stativer. Politiet står afventende flere meter fra alteret iført skjorteærmer og bløde kasketter.

PÅSTAND: ”Aktionen var noget overdrevet, og irakerne kunne have været arresteret på en langt fredeligere måde. Når politiet møder så massivt op og i fuld mundering, gør det måske, at irakerne bliver endnu mere rædselsslagne og derfor går mere til yderligheder,” siger [K2] til Ritzau 17. august.

PÅSTAND: ”Det mest chokerende er den voldsomme måde, politiet har grebet sagen an på. De har brudt alle uskrevne regler om, at kirken er et frirum,” siger [K2] til TV 2-Nyhederne 12. august.

FAKTUM: Politiet gik stille og roligt ind ad bagdøren, netop for ikke at skræmme asylsøgerne. De var med vilje ikke i fuld mundering. De bliver mødt af truende irakere med stole i hånden.

Organisationen [K1]s påstand om politiets ankomst til kirken:

PÅSTAND: Ifølge foreningen [K1], så var der tale om en meget voldsom aktion, der blev indledt, da kampklædte betjente stormede kirken.

”Det har været en frygtelig, frygtelig nat for irakerne og jeg kan næsten ikke forestille mig, hvordan de må have det nu,” siger talsmanden [C] fra [K1] til Newspaq 13. august.

FAKTUM: Der var tale om en fredelig og rolig aktion, hvor politiet selv åbner bagdøren til kirken uden vold.

[K2] om det ødelagte inventar i kirken.

PÅSTAND: [K2] påpeger, at piberne på kirkens orgel er brækkede, der er ødelagte stole, og dørkarme er beskadiget, og at skaderne primært kan tilskrives politiet, fordi de er sket som følge af politiets aktion.

”Skaderne kunne have været mindre med en mere afdæmpet aktion,” siger [K2] til Ritzau 17. august.

PÅSTAND: ”Politiet lovede en fredelig og rolig aktion, men det blev alt andet. Der er ødelagt en del. Det var en voldsom fremgangsmåde fra politiets side,” fortæller [K2] til TV 2 News 13. august.

FAKTUM: Politiet er ikke skyld i, at irakeren kravler op i orglet og brækker piberne af. – Videoen viser også, at politiet ikke brækker noget op, men går stille og roligt ind ad døren. Irakerne ødelægger flere stole og knuser flasker.”

B.T. bragte under overskriften ”*PRÆST: POLITIET VAR VOLDSOMME*” og underoverskriften ”*[K2] står fast på sine anklager efter aktionen i Brorsons Kirke*” følgende artikel:

”Politiet var meget voldsomme og bevæbnede med knipler, pistoler, hjelme og visir.

Til trods for, at Københavns Politis egen video tydeligt viser, at politiet kommer ind i kirken klædt i skjorter og uden hjelme på, står sognepræst [K2] fast på sin iagttagelse af aktionen.

"Jeg kan kun sige, hvad der sker, da jeg kommer ind i kirken klokken 2, og da er det meget voldsomt, og politiet har hjelme og våben," siger han.

Men da politiet tager hjelme på, har de været 40 minutter inde i kirken, og der er kastet skarpe glas mod dem?

"Jeg lå og sov, da de kom, og da jeg gik ind, da var det sådan, det foregik."

Men er det at have våben, når politiet bærer deres våben i bæltet hele tiden?

"Ja, de har revolvere, knipler og peberspray med ind i kirken."

Hvad mener du om, at politi og minister kalder dig for løgner?

"Det synes jeg er meget hårde beskyldninger, som jeg overvejer, hvad jeg vil gøre ved."

Alle kan ellers se på videoen, at det ikke er politiet, der er voldsomme.

Kirker er hellige

"Jeg synes, at det er en dramatisk og voldsom aktion, som er brud på mere end tusind års regler for, at kirker er hellige."

Vi kan se, at irakerne selv ødelægger piberne til orglet og stolene. Skal politiet stadig betale?

"Det må være op til menighedsrådet at bestemme. Jeg mener, at politiet har ansvaret, da det sker under deres aktion, og de fremprovokerer ødelæggelserne."

B.T. bragte den 1. september 2009 under overskriften "*Iraker lyver om slag på øret*" og underoverskriften "*B.T. kan afsløre at en ung irakers ørelidelse ikke stammer fra politivold*" følgende artikel:

"...

Påstanden er, at slaget sprængte den ene trommehinde, og at der løb væske ud af øret. Men B.T. kan i dag afsløre, at den unge iraker taler direkte usandt.

Havde ondt i øret på forhånd

Politiets egne optagelser fra Brorsons Kirke viser nemlig, at [A], allerede da politiet kommer ind i kirken kl. 01.15 natten til torsdag 13. august, har væske løbende ud af sit øre.

I løbet af den 60 minutter lange optagelse gnider han sig fire gange i øret og kigger bagefter på sine fingre.

Klokken 01.50 ses han helt oppe ved alteret, hvor han folder et stykke papir, propper det ind i øret og tørrer det. Bagefter tager han det ud, og fjerner snavs og væske fra papiret med to fingre.

Professor dr. med. Christian Brahe Pedersen, der er overlæge ved øreafdelingen på Århus Universitets-hospital og har skrevet lærebøger om øre-, næse- og halssygdomme, afviser, at irakernes øreproblemer kan stamme fra knippelslag.

Professor: Usandsynligt

"Det er helt usandsynligt, at der skulle komme pus ud af øret efter et slag. Det mest sandsynlige er, at manden har mellemørebetændelse.

Det er meget udbredt i tredje verdens lande. Og det passer også med jeres oplysninger om, at han har gået og kløet sig i øret, inden han kommer ind i politibussen," siger Christian Brahe Pedersen.

Fængselsinspektør Lars Skjødt Vinther fra Kriminalforsorgens institution Ellebæk, hvor irakerne tilbageholdes, var til stede, da [A] ankom til fængslet sammen med de andre irakere.

"Jeg kunne ikke se, at han havde fået noget slag, og der var ikke noget blod. Men i løbet af fredag nat klagede han over smerter over det ene øre, så vi kørte ham på skadestuen, hvor han blev tilset og fik bandage om øret," siger han.

I Københavns Politi tager chefpolitiinspektør Per Larsen klagen med fuldstændig ro.

"Alt forløb fredeligt i bussen. Ingen betjente har overhovedet rapporteret at have brugt knippel der.

Men det er klart, at hvis der kommer en klage bliver den overgivet til statsadvokaten og undersøgt.

Og betjentene, der var i bussen, vil blive udspurgt om det. Men vi var meget opmærksomme på at fare med lempe overfor asylsøgerne. Og det er jo bl.a. derfor, at det tager så lang tid inde i kirken, Så at demonstranterne får god tid til at samle sig foran kirken,” siger Per Larsen.

Afslår at svare

B.T. henvendte sig i går til [A] i hans celle i Ellebæk, men efter en tænkepause, hvor han rådførte sig med de andre irakere, afslog han at svare på spørgsmål.”

B.T. bragte samme dag under overskriften ”*Brorsons-præst i ny usand historie*” og underoverskriften ”*Sognepræst [K2] bliver nu taget i nye usandheder*” en artikel, hvoraf bl.a. følgende fremgår:

”Efter at have besøgt irakerne i fængslet i Ellebæk ved Sandholm-lejren i Nordsjælland hævder præsten, at én iraker stadig har problemer med hørelsen som følge af slag på øret.

Vil have biskoppen ind over

”Jeg kunne se, at der var et eller andet galt med det øre. Jeg var der en uge efter anholdelsen, hvor der stadig løb pus eller væske ud af øret. Den pågældende iraker klager desuden over, at han har svært ved at høre,” sagde præsten til Jyllands-Posten i søndags.

B.T. kan i dag afsløre, at den pågældende iraker, den 23-årige [A], havde pus og væske løbende ud af sit øre allerede, da politiet kom ind i kirken om natten.”

B.T. bragte den 4. september 2009 forsideoverskriften ”*Brorson-præsten er bagmand*”. Inde i avisen bragte B.T. artiklen ”*Bagmand i illegalt netværk*” med underoverskriften ”*Brorson-præsten afsløret i at hjælpe med at skjule illegale flygtninge. Hvis det bevises, kan han få fængselsstraf, vurderer jura-professor*”. Af artiklen fremgår bl.a. følgende:

”Den kontroversielle Brorson-præst [K2] er bagmand i et hemmeligt netværk, der ulovlig skjuler irakiske flygtninge på flugt fra politiet.

B.T. kan i dag afsløre, at præsten er dybt involveret i at hjælpe irakiske flygtninge under jorden.

Dermed overtræder han loven og risikerer bøde og i værste fald fængselsstraf.

Under dække af at ville huse ulovlige flygtninge har B.T. ringet til [K2] og tilbudt at lægge hus til. Under samtalen fremgår det klart, at [K2] er stærkt involveret i at skabe kontakt mellem flygtningene og flygtningevenner, der er villige til at bryde loven ved at give dem illegalt husly.

Føler sig aflyttet

”Jeg havde faktisk lovet at hjælpe med at skaffe nogle adresser, og har også skaffet nogle,” siger [K2].

”Jeg vil meget gerne have den (adressen red.) med i baghovedet, og så snakke med dem om, hvor langt de er med den der omplacering. Men jeg vil lige undersøge det først, hvordan vi egentlig lige gør det. For det er også sådan noget med, at vi ikke lige skal formidle adresser og sådan noget på telefon, for der er ingen, der ved hvem, der bliver aflyttet og hvordan og hvorledes. Min telefon opfører sig i hvert fald meget underligt lige for tiden,” siger [K2] til B.T.s journalist.

Journalisten, der udgiver sig for at være flygtningeven, siger, at han kan stille både et kælderværelse i Søborg og en ødegård i Sverige til rådighed til at skjule flygtninge i. Og at naboerne er folk, man kan stole på.

Vil arrangere møde

I er velkomne til at komme ud og se, om det er noget I kan bruge, tilbyder journalisten. ”Det vil de også gøre. Hvis de bider på den og mangler noget, så vil de lige tage ud og snakke om det, men det er noget, jeg aftaler med jer. Så vil jeg lige gå videre med det. Jeg skal bare lige finde ud af, hvordan status er med det. Efter i går er der ikke helt overblik over, hvem der er tilbage, og hvor de er henne. Men det får de nok nu her i løbet af i dag eller i morgen,” siger [K2] på båndoptagelsen, som kan høres på bt.dk.

Allerede tre dage efter rydningen af kirken oplyser [K2] på sin Facebook-profil, at han har kontakt til en større gruppe kvinder, der skjuler sig i en lejlighed, efter at deres mænd er blevet arresteret.

"Har besøgt 12 af kvinderne i dag, som bor i en lejlighed i indre by. De er meget kede af at være skilt fra deres mænd og sønner og brødre. It's so sad..." skriver han 16. august.

Skærpende omstændigheder

I udlændingeloven står der, at bistand ydet til ulovligt ophold straffes med bøde på op til 5.000 kroner eller fængsel, hvis det sker i gentagne tilfælde.

Juraprofessor Eva Smith fra Københavns Universitet mener, at [K2] ved at videreformidle boliger til irakiske asylansøgere på ulovligt ophold bryder loven.

"Det er klart, at han yder bistand ved at hjælpe dem med at finde boliger. Det ville være mindre strafbart, hvis der var tale om en nabo eller en anden, som han personligt kendte. Men når det er nogen, han ikke kender, er det en skærpende omstændighed," siger Eva Smith.

I loven står også, at bistand ydet for egen vindings skyld, eller hvis bistanden ydes gentagne gange, kan straffes med fængsel.

I samtalen med B.T.s muldvarp indrømmer [K2] at have hjulpet irakere flere gange med at finde en adresse.

"Kan det bevises, at han har skaffet boliger flere gange til irakere på ulovligt ophold, så kan han få en fængselsstraf," siger juraprofessoren."

Af telefonsamtalen offentliggjort på bt.dk fremgår bl.a. følgende:

"B.T. (over telefonen): ... Jeg ved ikke, om der er et eller andet, man kan gøre som privatperson for at hjælpe. Min kæreste og jeg har et hus i Gladsaxe, Søborg, hvor der. Altså, vi har sådan en kælder. Et lille kælderværelse man kan bo i, hvis der er behov for det. Det kan man sagtens. Det er et møbleret værelse. Der kan man sagtens bo. Vi har plads nok. Vi har snakket om det. Vi har en ødegård i Sverige, vi kan bruge, hvis der bliver behov for det. Jeg ved ikke, om du kender til sådan noget eller, om der er behov for det.

[K2]: Jo. Det er der.

B.T.: Hvis det kan lade sig gøre, vil vi i hvert fald meget gerne det.

[K2]: Ja. Det er jeg rigtig glad for at høre, fordi altså, det er svært for tiden. Og jeg ved, at de kvinder, der sidder rundt omkring. De er utrygge og meget nervøse for, hvad der kan ske. Og jeg havde faktisk lovet at hjælpe med at skaffe nogle adresser, og har også skaffet nogle. Altså, vi skal selvfølgelig være klar over, at for det første: Det at gå under jorden. Det er meget svært, fordi så har du ingen rettigheder, ingen penge eller noget som helst. For det andet skal man også være klar over, at dem, der så lægger hus til. Det kan også gribe om sig, for det er også sin sag at have nogen boende så tæt på sig. Altså, man bliver lige pludselig. De bliver afhængige af en og sådan nogle ting. Man skal overveje det grundigt. Men hvis I mener det, vil jeg meget gerne lige have den med i baghovedet, og så snakke med dem om, hvor langt de er med den der omplacering og sådan noget.

B.T.: Er det nogen, jeg selv ringer til?

[K2]: Ja, det kunne det også være, men jeg vil lige prøve at undersøge det først, hvordan vi egentlig lige gør det. For det er også sådan noget med, at vi ikke lige skal formidle adresser og sådan noget på telefon, fordi der er ingen, der ved, hvem der bliver aflyttet og hvordan og hvorledes. Min telefon opfører sig i hvert fald meget underligt lige for tiden... Men altså, jeg går videre med et kælderværelse i Søborg og en ødegård i Sverige.

B.T.: Ja, vi har en ødegård i Sverige. Det er midt ude ... Der er jo skove og alt muligt. Der kan man virkelig bo uden, at der er nogen, der lægger mærke til en. Det kan også sagtens i Søborg. Der kender

vi naboerne og ved ligesom, hvad de står for, men det er jo klart, at der kan godt være en eller anden på vejen, der tænker.

...

B.T.: Vi har i hvert fald plads til et par stykker her. Måske lidt flere.

[K2]: Og det ville ikke være et problem, hvis det var en kvindelig?

...

[K2]: Godt, så skal jeg lige skrive ned her, så jeg lige kan huske, hvad det er, vi snakker om.

B.T.: I er velkomne til at komme ud og se dem, Og se om det er noget i kan bruge.

[K2]: Det vil de også gøre, hvis de bider på den og mangler noget, så tager de lige ud og tager en snak om det. Hvad aftaler er og sådan noget. Hvad siger du dit navn er?

...

[K2]: Godt. Jamen, ved du hvad. Det er jeg meget glad for, at du ringer om. Så vil jeg lige gå videre med det. Jeg ringer lige til dig uanset hvad. Jeg skal bare lige finde ud af, hvordan status er med det. Efter i går fordi der er ikke helt overblik over, hvem der er tilbage, og hvor de er henne og sådan noget. Men det får de nok nu her i løbet af i dag eller i morgen.”

Øvrig medieomtale

Politiken.dk bragte den 15. august 2009 under overskriften ”Præsten i Brorsons Kirke taler ud” og underoverskriften ”Brorsons Kirkes præst [K2] fortæller om en chokerende uge, der kulminerede i en voldsom politiaktion onsdag nat” en artikel, hvoraf bl.a. følgende fremgår:

”Onsdag

Jeg spiste morgenmad med mine forældre. De gik tidligt i seng, men jeg sad på Facebook til sent, og jeg havde endnu ikke slukket lyset, da politiet ringede på klokken 01.20. Jeg kendte risikoen, men jeg havde sådan håbet, at jeg ikke skulle være hjemme den dag, de kom. For jeg vidste, at politiet formentlig ville bede mig om at lukke op over til kirken, og der var ikke noget, jeg havde mindre lyst til end at åbne dørene sammen med politiet og så stå og kigge ind på de her irakere, der bliver rædselsslagne over det. Det ville gøre mig til en meget konkret brik i deres aktion, og det er jeg helst foruden. Så jeg lukkede ikke op, men gemte mig under dynen, mens de gik rundt om huset og lyste ind ad vinduerne.

Til sidst ringede de så insisterende på, at min logerende gik ned og åbnede for dem. Heldigvis ville de ikke have mig med over i kirken, de ville blot orientere mig om, at de var i gang med en ”lille aktion”, som de sagde. Fra min have kunne jeg se en masse hjelme og mærkelige bevægelser gennem kirkens vinduer, og jeg kunne høre høje skrig derovre fra. Til sidst var min nysgerrighed så stor, så jeg besluttede at gå over og lure, hvad der skete.

Jeg gik ind ad bagvejen og fortrød straks, for det var meget, meget ubehageligt at se den scene, der udspillede sig i kirkerummet. Alle irakerne havde samlet sig oppe ved alteret med deres børn og babyer... Fuldstændig i klemme i alle systemer og med 50 kampklædte betjente i en rundkreds omkring sig. Med våben, knipler, visir og hjelme. Noget, jeg aldrig i min vildeste fantasi havde forestillet mig at skulle se i en kirke.

Rystet og chokeret måtte jeg gå hjem igen og følge med fra køkkenvinduet. Jeg kunne se de frivillige aktivister, som egentlig ville lave en fredelig demonstration. De ville spærre vejen, men blev fjernet med vold, knipler og peberspray og slæbt mange meter hen ad asfalten.”

jp.dk bragte den 30. august 2009 artiklen ”Præst: Irakere fik tæsk i bussen”, hvoraf følgende bl.a. fremgår:

”Jeg har endnu ikke set nogen billeder af selve anholdelserne, ligesom jeg ikke har set billeder fra busserne, der kører irakerne til asylfængslet i Ellebæk. Her hævder flere irakere, at de er blevet slået i ansigtet med knipler, og én iraker har stadig problemer med hørelsen som følge af slag i øret,” siger [K2].

...

[K2] har personligt konstateret irakernes skader og skrammer, idet han har besøgt dem i fængslet.”

2 Parternes synspunkter

2.1 Om borgerinitiativet [K1]

[B] har som repræsentant for borgerinitiativet [K1] oplyst, at det er en løs organisation uden vedtægter, men at borgerinitiativet hviler på grundlaget ”Asyl i kirken – lad de irakiske flygtninge blive”. Borgerinitiativets hovedaktivitet består i at påvirke opinionen i Danmark, så afviste asylansøgere kan få varigt ophold i Danmark. Strukturelt har arbejdet foregået i forskellige grupper med hver sine arbejdsopgaver, herunder Pressegruppen, der har eksisteret siden irakerne rykkede ind i Brorsons Kirke. Der udviklede sig efterfølgende en struktur, hvor arbejdsgrupperne sendte repræsentanter til Stormødet, som traf beslutninger. Ud over klager var tre andre personer aktive i Pressegruppen omkring det tidspunkt, som klagesagen vedrører. Denne gruppe havde kontakten til journalister og gav udtryk for [K1]s holdninger i interviews mv.

2.2 [K1] og [K2]s synspunkter

Klagerne har anført, at B.T. uden grundlag har fremført krænkende og agtelsesforringende påstande om, at [K1] og [K2] lyver om forløbet i forbindelse med rydningen af Brorsons Kirke. Avisen anvender 30. august 2009 ordene ”fup” og ”løgn” uden at påvise usande udtalelser.

På et tidspunkt under rydningen var politiet således iført hjelme og visirer. [K2] har ikke modsagt, at ”politiet står afventende flere meter fra alteret iført skjorteærmer”. Skaderne i kirken skete som følge af rydningen. [K2] påpeger intetsteds, at politiet fysisk skulle have forvoldt skaderne. I artiklen af 1. september 2009 beskyldes [K2] specifikt for at lyve om, at irakere er blevet slået af politibetjente under transporten fra kirken til Ellebæk fængsel. Der er ingen beviser hverken for eller imod, og derved heller ingen beviser for, at [K2] lyver. Det anføres uden citat, at [K2] skulle have sagt, ”at politiet til gengæld havde angrebet irakiske flygtninge, da de blev kørt i politiets bus fra kirken til fængslet.” Klagerne beskriver rydningen er ikke i modstrid med politiets videooptagelser, og avisen burde have undersøgt, hvilke ytringer klagerne reelt havde fremsat.

Under falsk identitet og med falske forudsætninger kontaktede B.T. [K2] telefonisk og angav at ville hjælpe med indkvartering af asylansøgere. Samtalen er optaget uden klagers vidende eller samtykke og giver hverken dækning for overskriften ”Brorson-præsten er bagmand” eller den følgende tekst, hvor [K2] udpeges som ”bagmand” for et netværk, der skjuler afviste asylansøgere. Klager beskyldes således for at begå lovovertrædelser. Hverken det forhold, at [K2] har besøgt nogle af de irakiske kvinder, som skjuler sig, eller citatet ”lovet at hjælpe med at skaffe nogle adresser, og har også skaffet nogle” gør klager til bagmand.

2.3 B.T.s synspunkter

B.T. har anført, at klagerne utvetydigt tegner et billede af politiets fremfærd som meget voldsom og som ”kampklædte”, ligesom politiet tilskrives ansvaret for skaderne på kirken. En gennemgang af videoen viser imidlertid, at disse påstande er usande. Betjentene dukkede op iført skjorteærmer, bruger lang tid på at tale med flygtningene, der i øvrigt følger frivilligt med, betjentene bruger på intet tidspunkt i kirken magtmidler. Betjentene ifører sig hjelme for at beskytte sig mod kasteskyts. Det er dokumenteret, at klagerne har ”løjet”. B.T. har henvist til udtalelserne i artiklen ”Påstande og fakta om rydningen”.

Avisen forsøgte forgæves at komme i kontakt med den pågældende flygtning, der klagede over smerter i øret. Irakeren ønskede imidlertid ikke at tale med avisen, hvorfor man var afskåret fra at få adgang til

lægelige oplysninger om ham. Avisen har i stedet henvist til politiets optagelser og overlægens udtalelser i artiklen ”Iraker lyver om slag på øret”.

Ifølge telefonsamtalen optaget med skjult mikrofon er det rimeligt at bruge ordet ”bagmand” om [K2]s funktion. Han fungerer som en slags koordinator mellem personer, der ønsker at skjule flygtninge. [K2]s gensvar på kritikken blev bragt i artiklen ”Præst: Politiet var voldsomt”, men i forbindelse med senere artikler – da B.T. under dække optog en samtale med præsten på bånd - ønskede præsten ikke at besvare avisens spørgsmål hverken via telefon eller mail. Avisen har således forsøgt at efterprøve de påstande, der fremføres, ved forelæggelse for klager.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Jytte Scharling, Hans Peter Blicher, Kaare R. Skou og Marianne Druedahl.

Vedrørende borgerinitiativet [K1] er det oplyst, at det ikke er oprettet som forening, og der findes ingen vedtægter – hverken skrevne eller mundtlige. Det fremgår imidlertid af grundlaget ”Asyl i kirken – lad de irakiske flygtninge blive”, hvad formålet for borgerinitiativets virke er.

Det er muligt, at [K1] er et mellem flere personer dannet samvirke, men borgerinitiativet er uden fastlagte regler og uden organer, der kendeligt og utvivlsomt over for omverdenen kan handle på deltageres vegne dels i forhold til disse, dels i forhold udadtil. Pressenævnet finder, at [K1] som udgangspunkt ikke kan anses at have partsevne i forhold til klager vedrørende omtale af de irakiske asylansøgere forhold. B.T. anfører imidlertid i overskriften til artiklen den 30. august 2009 bl.a. ”aktivister lyver” og citerer i artikler samme dag flere udsagn fra deltagere i støttegruppen, heriblandt et udsagn fra en pressetalsmand fra [K1]. Klagen er indgivet af en navngiven repræsentant fra Pressegruppen. Under disse omstændigheder finder Pressenævnet, at [K1] ved Pressegruppen har den fornødne partsevne vedrørende klagen i denne sag.

Efter det oplyste lægges det til grund, at politibetjente ankom til Brorsons Kirke og gik ind ad en ulåst bagdør iført skjorteærmer og kasketter. Kl. 01.50 er [A] optaget stående ved alteret, mens han renser sit øre for puds. [K2] blev orienteret om aktionen og kom først til stede i kirken efter politiets ankomst (efter eget udsagn kl. 02.00).

Pressenævnet finder, at [K2]s udtalelser om, at politiet var mødt op i ”fuld mundering” og agerede voldsomt kan give indtryk af, at betjentene ankom iført beskyttelsesudstyr og havde en aggressiv fremfærd over for de afviste asylansøgere, hvilket ikke var tilfældet. Betjentene iførte sig senere hjelme inde i kirken.

Der er ikke over for Pressenævnet fremlagt dokumentation for, at [K2] har beskyldt politiet for fysisk at have forårsaget ødelæggelserne, hvilket heller ikke er i overensstemmelse med de faktiske forhold. Klager forholder sig imidlertid til politiets erstatningsansvar og anser politiet for indirekte at være årsag til ødelæggelserne.

Pressenævnet har ikke mulighed for at tage stilling til, hvorvidt [A] har været udsat for slag på øret under bustransporten til Institutionen Ellebæk. Der foreligger ikke oplysninger om, at der er sket indberetning eller anmeldelse heraf. Efter det oplyste fremgår det af videooptagelserne, at han også forud for transporten havde problemer med øret, og overlæge Christian Brahe Pedersen har afvist, at ørelidelsen som beskrevet kan være opstået ved slag.

Uanset om [K2]s forklaringer ikke måtte være objektivt korrekte, er det ikke dokumenteret, at klager bevidst har udtalt sig mod bedre vidende. Nævnet finder imidlertid, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at B.T. som følge heraf har tilsidesat god presseskik. Pressenævnet har lagt vægt på, at forklaringen fremgår af artiklen ”Præst: Politiet var voldsomt”.

Vedrørende offentliggørelsen af telefonsamtalen med [K2] bemærker Pressenævnet indledningsvist, at der ikke er tale om et telefoninterview.

Det er Pressenævnets opfattelse, at offentliggørelse af optagelser indhentet med skjult mikrofon som hovedregel vil være i strid med god presseskik. En sådan fremgangsmåde kan kun være berettiget efter en nøje afvejning af den samfundsmæssige interesse i forhold til den enkeltes krav på beskyttelse i hvert enkelt tilfælde. Hertil kommer, at det er betænkeligt for informationens lødighed, at dokumentationen – som det er sket i den foreliggende sag – i høj grad fremprovokeret ved urigtige angivelser og uden præsentation af journalisten.

Det følger af udlændingelovens § 59, at det er strafbart at bistå udlændinge med ulovligt ophold i Danmark. Pressenævnet finder, at telefonsamtalen, der er optaget uden [K2]s vidende, har en sådan væsentlig samfundsmæssig interesse, at den kan begrunde offentliggørelse uden klagers samtykke. Da dokumentationen kun vanskeligt synes at kunne være fremskaffet på anden vis, og avisen efterfølgende har forsøgt at indhente klagers kommentarer hertil, udtaler nævnet ikke kritik af B.T. for at offentliggøre samtalen.

Pressenævnet finder ikke, at artiklerne eller telefonsamtalen giver grundlag for at betegne [K2] som ”bagmand”. Begrebet anvendes almindeligvis om initiativtageren eller personen, der står bag eller styrer en organisation. Under telefonsamtalen indvilligede [K2] i at videregive oplysninger med henblik på, at andre personer ville kunne kontakte undercover journalisten. Dette giver imidlertid ikke avisen grundlag at betegne klager som ”bagmand”, og *nævnet udtaler sin kritik af overskrifternes formulering.*

I medfør af medieansvarsloven § 49 pålægger Pressenævnet herefter den ansvarshavende redaktør af B.T. at offentliggøre følgende:

”Kritik fra Pressenævnet

B.T. omtalte i august og september rydningen af Brorsons Kirke, hvor afviste asylansøgere havde taget ophold for at undgå hjemsendelse. For at kortlægge præstens funktion ringede B.T.’s journalist til præsten i Brorsons Kirke under dække af at ville tilbyde husly til afviste asylansøgere. Under telefonsamtalen indvilligede præsten i at videregive ”muldvarpens” telefonnummer til personer, der sørgede for koordineringen af husly til asylansøgerne.

På baggrund af telefonsamtalen bragte avisen forsideoverskriften ”Brorson-præsten er bagmand” og artiklen ”Bagmand i illegalt netværk” med underoverskriften ”Brorson-præsten afsløret i at hjælpe med at skjule illegale flygtninge. Hvis det bevises, kan han få fængselsstraf, vurderer jura-professor”.

Præsten har klaget til Pressenævnet.

Pressenævnet finder, at B.T. har tilsidesat god presseskik ved at benævne præsten ”bagmand”. Begrebet anvendes almindeligvis om personen, der står bag eller styrer en organisation. Der er ikke dokumentation for, at præsten gjorde dette. Pressenævnet har derfor udtalt sin kritik af B.T.

Pressenævnet har pålagt os at bringe ovennævnte meddelelse. Hele kendelsen fra Pressenævnet kan læses på nævnets hjemmeside: pressenaevnet.dk.”

Afgjort den 23. november 2009